

STÄLLNINGSTAGANDE ANGÅENDE KULTURHISTORISK KLASSIFICERING

Fastighet: HUMLEGÅRDEN 60
Adress: Sturegatan 20, Linnégatan 2-4
Stadsdel: Östermalm

Klassificering:

Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificeringar är ett kunskapsunderlag som tas fram i syfte att få en överblick över kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i staden.

Fastigheten Humlegården 60 har markerats som Grön på Stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta, dvs fastighet med bebyggelse som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt.

Datum för stadsantikvariens ställningstagande: 2017-12-08

Motivering:

Humlegården 60 är en god representant för ett av Sveriges mest internationellt kända och framgångsrika konsultföretag VBB. Företaget stod för innovation och nytänkande. Det avspeglas i den för tiden moderna arkitektur som uttrycker den senare modernismens råare och enklare formspråk. Takavslutet är utformat som en pergola vilket är ovanligt och skänker byggnaden ett eget uttryck. De högklassiga materialen, granitklädda fasader och den påkostade entrén i polerad kalksten utsmyckad med ett väggfast konstverk av keramikern Hans Hedberg talar också ett språk om framgång. Fastigheten är i hög grad oförändrad med många bevarade originaldelar. Arkitekturstilen är sparsamt representerad i den klassiska stenstaden och bidrar därför till bevarande av en mångfald av kulturmiljöer.

Historik:

Humlegården 60 uppfördes mellan åren 1963-66 efter ritningar av arkitekterna Gunnar Lindman & Hans Trygg på AB Vattenbyggnadsbyrån som också var byggherre. Huset är i sex våningar och med en indragen takvåning samt en teknikvåning. I bottenvåningen inryms affärslokaler.

Vattenbyggnadsbyrån (VBB) som huset byggdes för var ett konsultföretag inom infrastruktur, vattenbyggnad och anläggningskonstruktion. Företaget har gjort sig känt för sina uppseendeväckande svampliknande vattentorn i Kuwait. Arkitekten Gunnar Lindman verkade framför allt i större projekt bl.a. Täby centrum och Gallerian i Stockholm medan Hans Trygg är mer representerad i mindre projekt som enskilda villor.

Beskrivning:

Fastigheten är belägen i hörnet Sturegatan/Linnégatan inom den klassiska stenstaden på Östermalm. Byggnaden inordnar sig i den klassiska stenstadens rutnätsmönster och skala. Materialen är gedigna och den är i sitt uttryck en företrädare för den senare modernismens

råare och enklare arkitekturriktning. Fasaderna mot gaturummen är klädda med granit och indelad i rutmönster bestående av horisontella och vertikala betongbalkar som är infästa i takvåningen och bildar en pergola till takvåningens terrass. Den indragna takvåningen och motivet med pergolan skänker byggnaden en lätthet då man inte upplever takfallen mot gatan. Gårdsfasaderna har gult tegel. Större delen av gården är överbyggd och stenlagd. Huset uppfördes för kontorsändamål med affärslokaler i bottenvåningen och används så än idag. Tidigare fanns en personalrestaurang i bottenvåningen.

Fastigheten är i stora delar mycket välbevarad. Volymen är intakt sen uppförandetiden. Fasadmaterialet mot gata och gård är original. De flesta portar är utbytta och fönstren har genomgått en föredömlig renovering där endast glaset är utbytt och en ny aluminiumlist är tillkommen bakom befintlig. En entré och ett skärmtak mot Linnégatan är ombyggt.

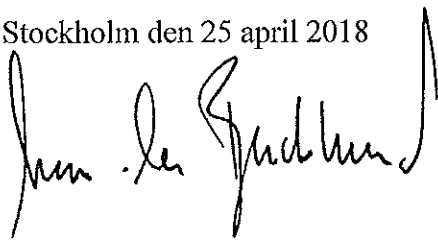
Huvudentrén är mycket smakfullt gestaltat med exklusiva material som polerad kalksten i golvet. En elegant spiraltrappa löper hela vägen upp genom trapphuset. Ett arkitekturbundet konstverk av den internationellt kände svensk/franske keramikern Hans Hedberg upptar nästan en hel vägg i entrén.

Bakgrund och underlag:

Klassificering gjordes med anledning av påbörjat planarbete för att möjliggöra en utökad byggrätt för mer kontorsyta och tillskapa ett antal lägenheter. Besiktning på plats 2017-02-06. Som underlag för ställningstagande har även använts handlingar från Byggnadsnämndens arkiv, detaljplan och planbeskrivning.

Värderingsgrupp: stadsantikvarie Ann-Charlotte Backlund, chef för kulturmiljöenheten Ylva Blank samt antikvarierna Per Olgarsson, Staffan Hansing, Klara Johansson, Magnus Rönn, Lisa Sarban, Gunilla Söderlund, Signe Wirdby, Elisabeth Ek.

Stockholm den 25 april 2018

Ann-Charlotte Backlund
Stadsantikvarie

Kopia för kännedom till:

*Stadsbyggnadskontoret planavdelningen
Länsstyrelsen i Stockholms län, Enheten för kulturmiljö och bostadsstöd
Fastighetsägaren/Tomträttsinnehavare*

STÄLLNINGSTAGANDE ANGÅENDE KULTURHISTORISK KLASSIFICERING

Fastighet: **Jutesprånget 9**
Ev. hus nr: 1
Adress: Johan Skyttes väg 221
Stadsdel: Älvsjö

Klassificering: Gul

Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificeringar är ett kunskapsunderlag som tas fram i syfte att få en överblick över kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i staden.

Ovanstående fastighet och byggnad har markerats som gul på Stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta, det vill säga fastighet med bebyggelse av positiv betydelse för stadsbilden och/eller av visst kulturhistoriskt värde.

Datum för stadsantikvariens ställningstagande: 2017-12-08

Motivering: Byggnaden påminner oss om bilismens stora betydelse under 1900-talets samhällsbyggande både vad gäller dess utformning och uppbyggnad vilket ger ett samhällshistoriskt värde. Bensinstationens läge i Älvsjö påminner också om hur den trafikerade Riksväg 2 passerade rätt igenom orten. Ett minnesmärke med socialhistoriskt värde från den period då bilen började få allt större betydelse i människors liv och skapade möjlighet att fritt och snabbt kunna förflytta sig över stora sträckor.

Bensinmacken berättar om bensinens och bilens betydelse i vårt moderna samhälle, hur den hanterats och synen på den. Den berättar också om servicekrävande biltyper som i dag är försvunna från marknaden.

Historik: De första bensinstationerna byggdes i början av 1900-talet. Bensinstationerna kom att kallas för ”mackar” efter företaget Mack som tillverkade bensinpumparna. De första mackarna placerades strategiskt utmed välfrekventerade vägsträckningar och vägkors, ofta i närheten av en handelsbod eller en smedja som snart växlade över till nya verksamheter.

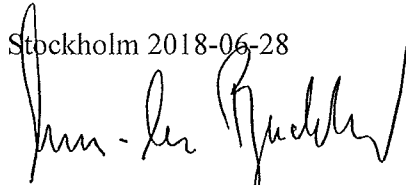
Macken uppfördes 1961 och kom sedan att serva Älvsjöborna med bensin och service under ett par decennier. På 1980-talet gick macken över från Gulf till Q8 efter deras köp av Svenska Gulf 1981.

Beskrivning: Garagebyggnad i en våning troligen av vitmålade betongelement. Vitt plåttak. Skärmtak över bensinpumpar i vitmålad plåt. Senare bytta rullportar i aluminium till verkstaden. Bensinpumparna är bortplockade.

Bakgrund och underlag: Klassificering gjordes med anledning av påbörjat planarbete för Jutesprånget 9 vid Korsningen Johan Skyttes väg/Sjättenovembervägen (SBK Dnr 2016-14627). Klassificeringen gjordes som en del i ett långsiktigt arbete med att klassificera ännu ej klassificerad bebyggelse. Besiktning på plats gjordes 2017-11-28. Som underlag för ställningstagandet har även använts handlingar från bland annat Byggnadsnämndens arkiv.

Värderingsgrupp: Stadsantikvarie Ann-Charlotte Backlund, Ylva Blank, Elisabeth Ek, Staffan Hansing, Ida Holsner, Klara Johansson, Per Olgarsson, Magnus Rönn, Lisa Sarban, Gunilla Söderlund, Signe Wirdby.

Stockholm 2018-06-28

Ann-Charlotte Backlund
Stadsantikvarie

Sändlista:

Fastighetsägaren/Tomträttsinnehavare:
Jutesprånget AB
c/o FFAB Kungsholmstorg 1
112 21 Stockholm

Stadsbyggnadskontoret, Planavdelningen

Länsstyrelsen i Stockholms län, Samhällsplanering och kulturmiljö

*Kopia för kännedom till:
Fastighetsägaren/Tomträttsinnehavare
Stadsbyggnadskontoret, Planavdelningen
Länsstyrelsen i Stockholms län, Samhällsplanering och kulturmiljö*

STÄLLNINGSTAGANDE ANGÅENDE KULTURHISTORISK KLASSIFICERING

Fastighet: **Torgils 15**
Ev. hus nr: 1
Adress: Skestavägen 45
Stadsdel: Solhem

Klassificering: Blå

Stockholms stadsmuseums kulturhistoriska klassificeringar är ett kunskapsunderlag som tas fram i syfte att få en överblick över kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i staden.

Ovanstående fastighet och byggnad har markerats som blå på Stadsmuseets kulturhistoriska klassificeringskarta, det vill säga fastighet med bebyggelse av synnerligen högt kulturhistoriskt värde.

Datum för stadsantikvariens ställningstagande: 2017-10-20

Motivering: En kartläggning visar att det totalt finns fyra väderkvarnar bevarade i kommunen av vilka Lilla Stampan med marginal är den äldsta. I Stockholms län finns ett trettiotal bevarade väderkvarnar. Av dessa är Lilla Stampan en av totalt två bevarade ”stadskvarnar” som ursprungligen haft sin placering innanför tullarna. Den höga graden av sällsynthet är en viktig del av byggnadens kulturhistoriska värde. Lilla Stampan är en av få kvarvarande som kan förmedla viktig kunskap om den förindustriella staden där väderkvarnarna var en livsnödvändig och självklar del av Stockholms försörjning. I en lokal kontext är Lilla Stampan värdefull som en del av områdets 1800- och 1900-talshistoria och som en av Solhem och Spångas äldsta byggnader.

Det kulturhistoriska värdet uttrycks i exteriören framförallt av kvarnens välbevarade, ursprungliga karaktär med enkel

locklistpanel, fönstrens och luckornas läge och dimensioner med tillhörande äldre smide, takets brutna form och spåntäckning. Funktionsanknutna byggnadsdelar för hissande av mjölsäckar och kvarnhästen för vridning av kvarnhuset är andra exempel. En stor del av den bärande stommen bedöms vara ursprunglig och har stora byggnadshistoriska och byggnadstekniska värden. Kvarnverk och maskineri är till övervägande del intakt och kan förmedla ovärderlig kunskap om Lilla Stampans funktion som mjölkvarn och de olika stegen i produktionen. Sammanfattningsvis är Lilla Stampan ett sällsynt och välbevarat exempel på en stolpkvarn med mycket stora kulturhistoriska värden som en av länets äldsta kvarvarande.

För en fullständig och detaljerad kulturhistorisk värdering, se Stadsmuseets bebyggelsehistoriska inventering Torgils 15, bebyggelsehistorisk inventering, dnr 4.4/1334/2017.

Historik: Lilla Stampan stod ursprungligen placerad i området kring Observatoriehöjden och Odenplan i nuvarande kvarteret Adlern mindre. Platsen ingick i ett område på Brunkebergsåsen mellan Tegnérunden och Karlbergsvägen som var ett av stadens kvarntätaste. Lilla Stampans ursprung är inte helt klarlagt men tillgängliga källor pekar mot att kvarnen uppfördes någon gång under perioden från 1600-talets slut till 1729. Kvarnen flyttades från sin ursprungliga plats i innerstaden omkring 1884 till Spånga socken. Från 1889 har den haft sin nuvarande placering i Kälvesta där den var i drift under en kort period fram till 1902. År 1951 kom kvarnen i stadens ägo med syftet att bevara den för eftervärlden.

Beskrivning: Byggnaden består av ett kvarnhus i två våningar med en bärande stomme av timmer vars primära beståndsdel är en central mittstolpe av ek. Kvarnhusets fasader har en sentida brädinklädnad av enkel rödfärgad locklistpanel som ansluter till en äldre karaktär. Sadeltaket har en ursprunglig bruten form med traditionellt täckningsmaterial av tjärat spån. Fönsteröppningarna är sekundärt igensatta med tjärade bräder under 1900-talet men öppningarnas läge och storlek har äldre hävd. I öster finns två tjärade bräddörrar/luckor i ursprungligt läge med äldre eller ursprungliga smidesgångjärn och beslag av 1600/1700-talstyp. På samma fasad finns även en äldre utskjutande s.k. kvarnhäst för att rotera kvarnhuset i vindriktningen liksom en hissanordning för mjölsäckar.

Bakgrund och underlag: Klassificering gjordes med anledning av Fastighetskontorets utredning av möjligheten att avyttra fastigheten. På uppdrag av Fastighetskontoret genomförde Stadsmuseet en bebyggelsehistorisk inventering av fastigheten med syftet att vara ett kunskapsunderlag vid diskussioner om eventuella åtgärder och förändringar av bebyggelse och miljö. Rapporten Torgils 15, bebyggelsehistorisk inventering dnr 4.4/1334/2017 har använts som underlag för ställningstagandet. Besiktning på plats gjordes 2017-04-04. Som underlag för ställningstagandet har även använts handlingar från bland annat Byggnadsnämndens arkiv.

Värderingsgrupp: Stadsantikvarie Ann-Charlotte Backlund, Sebastian Ulvsgård, Staffan Hansing, Ida Holsner, Magnus Rönn, Lisa Sarban, Gunilla Söderlund, Signe Wirdby.

Stockholm 2018-08-14

Ann-Charlotte Backlund
Stadsantikvarie

Kopia för kännedom till:

Fastighetsägaren/Tomträttsinnehavare

Stadsbyggnadskontoret, Planavdelningen

Länsstyrelsen i Stockholms län, Samhällsplanering och kulturmiljö

Sändlista:

Fastighetsägaren/Tomträttsinnehavare:

Fastighetskontoret

Box 8312

104 20 Stockholm

Stadsbyggnadskontoret, Planavdelningen

Länsstyrelsen i Stockholms län, Samhällsplanering och kulturmiljö